

ZÁKLADNÍ PRINCIPY SENZITIVNÍHO JAZYKA A KOMUNIKACE

Používaná **LGBT⁺ terminologie** by měla být inkluzivní a zároveň jednotná. Níže uvádíme termíny, kterým je lepší se vyhýbat, ať už kvůli tomu, že jsou zastaralé, málo inkluzivní nebo jinak nevhodné:

- ▶ Označení osob dle sexuální orientace v mužském tvaru (bisexuál, pansexuál, asexuál → bisexuální osoba, pansexuální osoba, asexuální osoba);
- ▶ Homosexuál, homosexuálové, homosexuální orientace - dnes už překonaný termín, je lepší se mu vyhnout, pokud to jde (např. gayové a lesby, lidé neheterosexuální orientace atd.);
- ▶ Homosexuální páry → stejnopohlavní nebo stejnogeroderové páry, vztahy osob stejného pohlaví/genderu;
- ▶ Manželství homosexuálů, manželství gayů a leseb → manželství pro všechny (neexistuje rozdíl mezi manželstvím heterosexuálních lidí a gayů a leseb, a nemělo by se poukazovat na to, že jde o dvě různé věci);
- ▶ Páry opačného pohlaví → páry různého/jiného genderu;

1 Zkratka pro lesby, gaye, bisexuální, trans osoby a další příslušníky*ice genderové, sexuální a vztahové rozmanitosti.

- ▶ Odlíšná sexuální orientace → neheterosexuální orientace, sexuální/milostná/vztahová rozmanitost
- ▶ Transsexuál, transsexuálka, FtM, MtF - v dnešní době překonané termíny, navíc jde o genderovou identitu, ne o sexuální orientaci → trans muž nebo transmaskulinní osoba, trans žena nebo transfemininní osoba, trans člověk, transgender člověk (trans, transgender je adjektivum); trans lidi vždy oslovujeme/píšeme o nich v souladu s tím, jak se identifikují, ne na základě připsaného pohlaví;
- ▶ Přeměna, proměna, změna pohlaví → tranzice nebo lépe gender potvrzující proces - jde o proces potvrzení genderové identity daného člověka;
- ▶ Biologické pohlaví → pohlaví připsané po narození nebo zkráceně připsané pohlaví;
- ▶ Intersexuál, hermafrodit → intersex osoba; nepoužívat intersexualita - nejde o sexualitu, ale o variaci pohlaví;
- ▶ LGBT+ práva → rovná práva pro všechny, rovná práva pro LGBT+ osoby;
- ▶ V souvislosti s coming outem není vhodné používat např. „vyoutovat se, vyoutovaný*á“² (odkazuje ke sportovním utkáním, kde out představuje selhání), nebo „přiznat se“ (evokuje sdělení něčeho nepříjemného, za co se člověk stydí) → projít coming outem, oznámit, sdělit;
- ▶ Menšina - souvisí s menšinovým statutem, může vést k pocitům méněcennosti; sexuální menšiny - tady se navíc LGBT+ tematika redukuje jen na sexualitu → lépe skupina, LGBT+ lidé atd.;
- ▶ LGBT+ komunita - komunita je definovaná vzájemnými vztahy a všichni LGBT+ lidé neznají všechny ostatní LGBT+ lidi a bez vztahu komunita není, existence LGBT+ komunity je tedy iluzorní, taky se nepoužívá heterosexuální nebo cis komunita → LGBT+ lidé nebo lidé (v rámci) genderové, sexuální a vztahové rozmanitosti.

2 Hvězdička, na rozdíl od lomítka, které znamená „nebo“, zahrnuje celé spektrum genderové rozmanitosti, proto preferujeme používání hvězdičky.

*V textech, které mají být genderově senzitivní, by nemělo docházet ke zneviditelnování skupin osob, zde konkrétně žen, proto **se vyhýbáme používání generického maskulina**. Možné alternativy:*

- ▶ Zdvojení tvarů (klienti a klientky, studentky*studenti; mentoři*řky si vyměnili*y tisíce zpráv s klienty*kami poradny);
- ▶ Střídání pořadí rodů (mentorky a mentoři / mentoři a mentorky);
- ▶ Využití substantivizovaných adjektiv (studující místo studenti, vyučující místo učitelé atd.);
- ▶ Přechylování (Irena Smetáčková, psycholog → psycholožka Irena Smetáčková);
- ▶ Adjektivum, skládání slov (porady zaměstnanců → pracovní porady);
- ▶ Nahrazení názvů osob (pomocník → pomocná síla, teenager → dospívající);
- ▶ Deiktická formulace (podpis zaměstnance → váš podpis);
- ▶ Opis větou nebo konstrukcí (pro všechny uživatele poradny → pro všechny, kdo poradnu využívají);
- ▶ Vynechání maskulina (platy zaměstnanců v organizaci → platy v organizaci);
- ▶ Eliminace používání mužských koncovek (pokračovat nepřihlášený → pokračovat bez přihlášení).

